Sygnatura akt XII C 1544/16

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 13 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Maria Prusinowska

Protokolant: p.o. stażysty Justyna Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2017 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa ***(...) (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. KRS (...)***

przeciwko ***H. R. (1) NIP (...)***

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 10 000 zł (dziesięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 września 2015 r. do dnia zapłaty,

2. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

3. Kosztami postępowania obciąża powódkę w 90 % , a pozwaną w 10% i z tego tytułu:

a. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 500 zł tytułem zwrotu części opłaty od pozwu oraz kwotę 720 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego,

b. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 6480 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Maria Prusinowska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 sierpnia 2016 r. powód(...) (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. wniósł o zasądzenie od pozwanej H. R. (2) kwoty 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1 września 2015 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że strony łączyła umowa na mocy której powód jako wydzierżawiający oddał w dzierżawę pozwanej kompleks obiektów, lokali i terenów położonych w P., nad Jeziorem M., należących wyłącznie do powoda. Zgodnie z umową pozwana zobowiązała się do zachowania ograniczeń branżowych w zakresie prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, natomiast każde udokumentowane naruszenia w tym przedmiocie, zagrożone zostały sankcją w postaci kary umownej w wysokości 50.000 zł. Strony umówiły się m.in. co do zakazu sprzedaży przez pozwaną jakichkolwiek innych lodów poza wyrobami firmy (...). Sp. z o.o. oraz co do nieumieszczania bez pisemnej zgody powoda jakichkolwiek nośników reklamowych oraz innych elementów wspomagających sprzedaż bezpośrednio w przedmiocie dzierżawy jak i w jego otoczeniu. Powód wskazał, że pozwana nie wywiązała się z powyższych obowiązków, dokonując bez zezwolenia powoda sprzedaży lodów innych producentów niż ww. wskazane oraz przeprowadziła na terenie objętym umową dzierżawy akcję promocyjną towarów konkurencyjnej marki piwa T.. Wobec powyższego, powód dokonał wypowiedzenia umowy dzierżawy i wezwał pozwaną do zapłaty kary umownej w wysokości 2 x po 50.000 zł tj. 100.000 zł. Pozwana nie uczyniła zadość zgłoszonemu żądaniu zapłaty.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że nie inicjowała, nie organizowała ani nie wspierała jakiejkolwiek akcji reklamowej, która mogłaby naruszać warunki zawartej z powodem umowy. Powód zaś nie przedłożył na tą okoliczność żadnego dowodu. Odnośnie zaś wprowadzonego umownie ograniczenia branżowego do sprzedaży lodów wyłącznie producenta (...) sp. z o.o. pozwana wskazała, że pomimo wielokrotnych prób nie zdołała się z producentem tych lodów skontaktować, powód natomiast nie podjął żadnych działań aby kontakt ten w sposób realny umożliwić, co pozbawiło pozwaną możliwości sprzedaży wyrobów tego producenta i spowodowało konieczność sprzedaży innych wyrobów. W wyniku całkowitego zaniechania sprzedaży lodów bowiem groziła pozwanej niewymierna strata finansowa. Pozwana, jak wskazała, nie ponosi za ten stan rzeczy jednak żadnej winy.

Na rozprawie dnia 29 czerwca 2017 r. pełnomocnik pozwanej złożył wniosek o miarkowanie kary umownej w razie ewentualnego uwzględnienia powództwa.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 1 lipca 2012 r. pomiędzy powodem (...) (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. (jako Wydzierżawiającym), a pozwaną H. R. (2), prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą GASTRONOMIA H. R. (2) z siedzibą w P. (jako Dzierżawcą), zawarta została umowa dzierżawy (zwana dalej „umową"), przedmiot której stanowił kompleks obiektów, lokali i terenów położonych w P., nad Jeziorem M., należących w całości, wyłącznie do powoda. Umowa została zawiązana na czas oznaczony, tj. od dnia 1 lipca 2012 r. do dnia 30 czerwca 2016 r.

Zgodnie z § 8 umowy strony uzgodniły, że dzierżawca nie ma prawa bez pisemnej zgody wydzierżawiającego do umieszczania zarówno bezpośrednio na przedmiocie dzierżawy jak i w jego otoczeniu wszelkich nośników reklamowych oraz innych elementów wspomagających sprzedaż.

Zgodnie z treścią załącznika nr 3 do umowy dzierżawca zobowiązał się do zachowania ograniczeń branżowych w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, natomiast każde udokumentowane naruszenie w tym przedmiocie, zagrożone zostało sankcją w postaci kary umownej w wysokości 50.000 zł.

Zgodnie z § 16 umowy strony postanowiły, że wszelkie zmiany treści umowy wymagają formy pisemnego aneksu pod rygorem nieważności.

Bezsporne, dowód: umowa dzierżawy z dnia 1.07.2012 r. wraz z załącznikiem nr 3 (k. 19-23)

Na mocy pisemnego aneksu nr (...) do umowy zawartego dnia 20 marca 2014 r., zgodnie z § 2 pkt 1 strony postanowiły ograniczyć przedmiot dzierżawy do budynku sprzedaży piwa L. wraz z ogródkiem obejmującym teren zaznaczony na mapie stanowiącej załącznik nr 1 do umowy.

Bezsporne, dowód: aneks nr (...) z dnia 10.03.2014 r. (k.59-60)

Pismem z dnia 8 kwietnia 2015 r. powód poinformował pozwaną o zawarciu kontraktu na wyłączną dystrybucję lodów firmy (...) sp. z o.o. i w związku z tym zastrzegł, że na terenie (...) S. może się odbywać sprzedaż wyłącznie lodów A..

Bezsporne, dowód: pismo z dnia 8.04. 2015 r. (k. 24)

W dniu 20 kwietnia 2015 r. strony zawarły aneks do umowy zgodnie na mocy którego dokonały modyfikacji pkt 2 załącznika nr 3 do umowy, wprowadzając nowe ograniczenie branżowe w postaci zakazu sprzedaży innych lodów poza wyrobami firmy (...) sp. z o.o. Aneks został doręczony pozwanej dnia 23 kwietnia 2015 r.

Bezsporne, dowód: aneks nr (...) z dnia 20 kwietnia 2015 r. wraz z potwierdzeniem odbioru (k.25-26)

Pismem z dnia 29 kwietnia 2015 r., doręczonym tego samego dnia powódce, pozwana zwróciła się do powódki z informacją, że do tego dnia nie skontaktował się z nią żaden przedstawiciel firmy (...) w celu ustalenia warunków współpracy i dostaw sprzętu oraz produktów i w związku z tym brak ustaleń w tej sprawie powoduje brak możliwości wypełnienia warunków zawartych w aneksie nr (...) do umowy dzierżawy.

Bezsporne, dowód: pismo pozwanej z dnia 29.04.2015 r. (k.66)

Pismem z dnia 19 sierpnia 2015 r., doręczonym pozwanej dnia 20 sierpnia 2015 r., powód poinformował pozwaną o stwierdzeniu naruszenia postanowień umowy w zakresie: ograniczeń branżowych dotyczących wyłączności sprzedaży lodów Firmy (...) sp. z o.o., tj. § 3 pkt 2 umowy zmieniony aneksem nr (...) dnia 20 kwietnia 2015 r. oraz promocji i reklamy, poprzez brak uzyskania pisemnej zgody wydzierżawiającego na organizowanie nieuzgodnionych akcji wspomagających sprzedaż piwa i to z naruszeniem ograniczeń branżowych tj. § 8 umowy.

Bezsporne, dowód: pismo powoda z dnia 19.08.2015 r. wraz z potwierdzeniem odbioru (k.28 -29)

Z uwagi na powyższe, pismem z dnia 20 sierpnia 2015 r., doręczonym pozwanej w dniu 24 sierpnia 2015 r., powód dokonał wypowiedzenia umowy w trybie natychmiastowym oraz wezwał pozwaną do zapłaty kwoty po 50.000 zł za każde naruszenie umowy do dnia 31 sierpnia 2015 r. oraz do opuszczenia, opróżnienia i wydania zajmowanego przez pozwaną lokalu powoda w tym terminie.

Bezsporne, dowód: pismo powoda z dnia 20.08.2015 r. wraz z potwierdzeniem odbioru (k.30-32)

Pismem z dnia 1 września 2015 r., powód ponownie wezwał pozwaną do opuszczenia, opróżnienia i wydania lokalu oraz do zapłaty.

Bezsporne, dowód: pismo powoda z dnia 1.09.2015 r. (k.33-37)

Lokal został opróżniony, opuszczony i wydany przez pozwaną.

Bezsporne, dowód: protokół z dnia 8.09.2015 r. (k.38)

Pozwana przyznała, że wbrew postanowieniom ustalonym przez strony w pkt 2 załącznika nr 3 do umowy dokonywała sprzedaży lodów innego producenta niż zastrzeżone w ((...) sp. z o.o.).

Bezsporne, dowód: zeznania pozwanej (k.172-174), zeznania świadka W. R. (k. 156 e-protokół)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, zeznania świadków oraz zeznania stron.

Sąd jako wiarygodne i przydatne ocenił zgromadzone w niniejszej sprawie dokumenty prywatne i urzędowe, albowiem ich autentyczność, treść oraz moc dowodowa nie były kwestionowane przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu. Część z dokumentów została przedłożona w kserokopiach, których zgodność z oryginałem nie została poświadczona przez występujących w sprawie profesjonalnych pełnomocników (art. 129 § 2 k.p.c.). Jednak, jako że nie były one kwestionowane przez stronę przeciwną i nie budziły wątpliwości Sądu, a swoim charakterem były najbardziej zbliżone do dokumentów, to Sąd na podstawie art. 309 k.p.c. w ramach dowodu z dokumentów dopuścił dowód z tych kserokopii, mając na uwadze, że stanowią one dowód istnienia oryginałów o treści tożsamej z treścią kserokopii.

Kierując się dyrektywą zawartą w art. 227 k.p.c. zgodnie z którą przedmiotem dowodu są fakty mające istotne znaczenie dla sprawy Sąd nie zaliczył w poczet przydatnego materiału dowodowego dokumentacji zdjęciowej zgromadzonej na k. 39-41 oraz nagrań na płycie cd na k. 42, z których nie wynika w ogóle okoliczność na jaką dowody te zostały powołane, a więc aby pozwana prowadziła działalność promocyjną konkurencyjnego producenta piw, na zdjęciach i nagraniach brak jakiegokolwiek śladu rzeczywistego prowadzenia przez pozwaną takiej działalności.

Nieprzydatne w sprawie okazały się również dokumenty zgromadzone w toku postępowania w sprawie (...) tj. pozew, nakaz zapłaty i weksel. Dokumenty te jako związane z przedmiotowo odmienną sprawą nie miały dla niniejszej sprawy istotnego znaczenia, bowiem dotyczyły odszkodowania dochodzonego przez pozwaną przeciwko powodowi na podstawie umowy. Z tych także przyczyn Sąd oddalił wniosek o połączenie niniejszej sprawie ze sprawą (...)

Także bez istotnego znaczenia dla rozpoznania przedmiotowej sprawy była sytuacja finansowa powoda, w tym zaległości na rzecz Urzędu Skarbowego (k.70-72 i 108-112) jak również kserokopia projektu przedłożonej przez powoda ugody (k. 84-85).

Zeznania świadka T. B. należało ocenić jako przydatne w niewielkim stopniu, świadek głównie powtarzał relacje innych bliżej niezidentyfikowanych osób, nie znał ani nie przytoczył szczegółowych okoliczności sprawy. Sąd dał tym zeznaniom wiarę wyłącznie w zakresie w jakim były one niesprzeczne z pozostałym uznanym za wiarygodny materiałem dowodowym. To samo dotyczy zeznań świadka K. K., która nie miała bezpośredniej wiedzy na temat większości istotnych okoliczności sprawy, co do większości zadawanych pytań podała, że nie posiada informacji, bądź ich nie pamięta. Również zeznaniom świadka J. G. Sąd dał wiarę wyłącznie w zakresie w jakim były one zgodne z pozostałym uznanym za wiarygodny materiałem dowodowym. Świadek nie dostarczył informacji na temat okoliczności spornych, zeznania są lakoniczne, na większość pytań odpowiadał w sposób nieprzekonujący, używając sformułowań „podobno" lub że po prostu nie wie. Wskazując natomiast, że pozwana nie stosowała się do ograniczeń branżowych nie wyjaśnił skąd wiadome mu są te okoliczności – co czyni zeznania te niewiarygodnymi.

Zeznania świadka J. C. Sąd uznał za przydatne. Świadek zeznawał w sposób spójny, logiczny i wiarygodny oraz posiadał szczegółową wiedzę na temat istotnych okoliczności sprawy. Świadek M. M. posiadała informacje tylko o kampanii reklamowej T. R., którą sama organizowała, w tym też tylko zakresie Sąd uznał jej zeznania za wiarygodne i przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy. Analogicznie należało ocenić zeznania R. J.. Zeznania świadka W. R. Sąd uznał za wiarygodne w zakresie w jakim były zgodne z pozostałym wiarygodnym materiałem dowodowym.

Na rozprawie dnia 6 kwietnia 2017 r. pełnomocnik pozwanej cofnął wniosek o przesłuchanie świadka T. Ł. (k. 153), a na rozprawie dnia 22 czerwca 2017 r. cofnięto wniosek o przesłuchanie świadka J. Ł. (k. 168). Strona powodowa cofnęła także wniosek o przesłuchanie świadka M. S..

Sąd dał wiarę zeznaniom stron P. D. (jako reprezentantowi powoda) oraz H. R. (2) w zakresie w jakim były one zgodne z pozostałym wiarygodnym materiałem dowodowym. Sąd miał na uwadze, że strony mogły zeznawać tendencyjnie z uwagi na bezpośrednie zainteresowanie wynikiem sporu.

Sąd oddalił wniosek dowodowy strony pozwanej zgłoszony w punkcie 5 odpowiedzi na pozew bowiem treść umowy łączącej powoda z (...) sp. z o.o. nie miała w sprawie istotnego znaczenia, szczególnie w kontekście iż pozwana przyznała okoliczność, że dokonywała naruszeń umowy w zakresie ograniczeń branżowych co do sprzedaży lodów, zatem szczegółowe prowadzenie postępowania dowodowego co do treści tej umowy nie było konieczne, a przeprowadzenie tego dowodu zmierzało by wyłącznie do zbędnego przedłużania postępowania.

Podobnie należało ocenić wniosek zawarty w punkcie 6 odpowiedzi na pozew. Przedłożenie protokołów kontroli będących podstawą wypowiedzenia umowy przez powoda nie było konieczne ponieważ kwestia skuteczności wypowiedzenia umowy nie była przedmiotem niniejszego sporu i nie miała wpływu na ocenę ewentualnej zasadności powództwa w przedmiotowej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo zasadne.

Powód dochodził od pozwanej zapłaty sumy 100.000 zł tytułem kary umownej za nie dotrzymanie warunków zawartej między stronami umowy dzierżawy z dnia 1 lipca 2012 r.

Zgodnie z art. 693 § 1 k.c. przez umowę dzierżawy wydzierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a dzierżawca zobowiązuje się płacić wydzierżawiającemu umówiony czynsz.

Jak stanowi art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Jak wynika natomiast z treści art. 484 § 1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły.

Kara umowna jest dodatkowym zastrzeżeniem umownym, wprowadzanym do umowy w ramach swobody kontraktowania, mającym na celu wzmocnienie skuteczności więzi powstałej między stronami w wyniku zawartej przez nie umowy i służy realnemu wykonaniu zobowiązania. Kara ta ma różne funkcje, przede wszystkim: dyscyplinującą wobec strony zagrożonej sankcją kary, odszkodowawczą wobec strony, której wierzytelność z tytułu kary przysługuje i gwarancyjno – zabezpieczającą zapewniającą wykonanie umowy w uzgodnionych rygorach (zob. wyrok SA w Warszawie z dnia 3.06.2015 r. VI ACa 1682/14).

Odnosząc się do pierwszego ze zgłoszonych przez powódkę roszczeń tj. o zapłatę 50.000 zł kary umownej z powodu naruszenia § 8 umowy dzierżawy z dnia 1 lipca 2012 r., nie zasługiwało ono na uwzględnienie, jednakże z przyczyn odmiennych od podanych przez pozwaną.

Wskazać należy, że zgodnie z § 8 umowy dzierżawca nie miał prawa bez pisemnej zgody wydzierżawiającego do umieszczenia zarówno bezpośrednio na przedmiocie dzierżawy jak i w jego otoczeniu wszelkich nośników reklamowych oraz innych elementów wspomagających sprzedaż. Powódka powołując się na ten zapis umowy zarzuciła pozwanej, że ta prowadziła działalność polegającą na promocji konkurencyjnego produktu tj. piwa T. R.. Wskazać jednak należy, że zarówno przedmiotowy zapis § 8 umowy jak również żaden inny przepis umowy bądź dołączonych do umowy aneksów nie przewiduje zastrzeżenia kary umownej w wysokości 50.000 zł na wypadek niewykonania przez dzierżawcę obowiązku określonego w tym paragrafie. Przedmiotowa kara umowna zastrzeżona została natomiast wyłącznie w sytuacji określonej załącznikiem nr 3 z dnia 1 lipca 2012 r. do umowy tj. w przypadku złamania obowiązku w zakresie ograniczeń branżowych dotyczących zakazu sprzedaży produktów marek innych niż wskazanych przez powódkę w tym załączniku.

Wobec powyższego jako, że ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby strony zastrzegły obowiązek zapłaty kary umownej w razie naruszenia § 8 umowy, żądanie powódki w tym przedmiocie było zatem bezpodstawne i już z tych przyczyn powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu.

Odnosząc się natomiast do drugiego ze zgłoszonych żądań tj. o zapłatę kary umownej w wysokości 50.000 zł z tytułu naruszenia postanowień umowy w zakresie niewykonania obowiązku sprzedaży lodów pochodzących wyłącznie od (...) sp. z o.o. wskazać należy, że pozwana przyznała okoliczność iż pomimo wiążącego ją aneksu o ograniczeniach branżowych, w tym co do przedmiotowego producenta lodów, pozwana nadal dokonywała sprzedaży lodów innego producenta tłumacząc to brakiem możliwości skontaktowania się z przedstawicielami spółki (...). Jak wynika z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, powódka pismem z dnia 8 kwietnia 2015 r. poinformowała o nawiązaniu współpracy ze spółką (...), zobowiązując pozwaną do sprzedaży lodów tej marki z datą od 1 kwietnia 2015 r. Do podpisania zaś aneksu w tym zakresie doszło dopiero w dniu 20 kwietnia 2015 r., a jego egzemplarz pozwana otrzymała dopiero w dniu 23 kwietnia 2015 r. Wiążącą datą obowiązywania aneksu z punktu widzenia pozwanej była zatem data jego otrzymania na piśmie tj. 23 kwietnia 2015 r. Pozwana przyznała, że po tej dacie dokonywała dalszej sprzedaży lodów innego producenta w tym np. (...). Biorąc zatem pod uwagę stanowisko wyrażone przez pozwaną, za wykazany należało uznać fakt, że nie wywiązała się ona z obowiązku zastrzeżonego w § 3 punkt 3 umowy w związku z § 1 punkt 2) aneksu nr (...) do umowy z dnia 20 kwietnia 2015 r. w związku z punktem 2 załącznika nr 3 do umowy. Nie przekonują tłumaczenia pozwanej, że nie mogła ona skontaktować się z przedstawicielem U. z przyczyn

pozostających po stronie tej spółki. Pozwana jest przedsiębiorcą, traktowana jest w obrocie prawno – gospodarczym jako profesjonalista, od którego w szczególności wymaga się zachowania należytej staranności i dbałości o własne interesy. Samo powiadomienie powódki o niemożności zawarcia umowy z dostawcą lodów nie wyczerpuje znamion starannego działania po stronie pozwanej, tym bardziej biorąc pod uwagę liczne i zróżnicowane obecnie metody komunikacji i środki porozumiewania się, w tym na odległość. Pozwana nie wykazała aby podjęła jakiekolwiek inne czynności zmierzające do rozwiązania tej sytuacji, przy jednoczesnym posiadaniu oczywistej wiedzy na temat treści zawartej umowy oraz możliwości bycia obciążoną karą umowną. W szczególności nie przedłożyła żadnej wiadomości email za pomocą której kontakt z U. rzekomo odbywał się. Zeznania zawnioskowanych świadków nie potwierdziły także w sposób wystarczający twierdzeń pozwanej. Wobec tego, w ocenie Sądu nie jest wystarczający zarzut pozwanej co do braku możliwości rzeczywistego skontaktowania się ze spółką (...).

Mając to na uwadze, wobec stwierdzonego naruszenia umowy przez pozwaną, należało uznać iż ziściły się przesłanki do zapłaty kary umownej w wysokości 50.000 zł tytułem naruszenia umowy.

Nie mniej jednak wskazać należy, że na rozprawie dnia 29 czerwca 2017 r. pełnomocnik pozwanej złożył ewentualny wniosek o miarkowanie kary umownej, na podstawie art. 484 § 2 k.c. W ocenie Sądu wniosek ten zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 484 § 1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły. Jak stanowi natomiast § 2 tego przepisu jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

Wskazać należy, że norma dopuszczająca sądową redukcję kary umownej upoważniająca sąd do wydania konstytutywnego orzeczenia kształtującego stosunek zobowiązaniowy stanowi wyjątek i musi znajdować wyraźną podstawę normatywną. Wynika to z istoty zobowiązań umownych, gdy koncepcji autonomii woli nie odpowiada założenie, że sąd może kształtować treść zobowiązania, chociaż winny to czynić same strony w ramach ochrony swoich interesów umownych. Uwzględniając charakter kary umownej jako odszkodowania umownego i możliwość zastrzeżenia, z różnych zresztą przyczyn kary, której wysokość jest sprzeczna (z punktu widzenia obiektywnego) z poczuciem słuszności, uzasadnione jest funkcjonowanie, jako zasady, że jedynie strony są władne kształtować stosunek umowny obligacyjny między sobą. Wyjątkowy zatem charakter instytucji miarkowania kary umownej nakazuje restrykcyjną wykładnię przesłanek redukcji. Podstawową zasadą jest bowiem związanie stron wysokością kary ustaloną w umowie, gdy reguła ta ma znaczenie ogólne, jako konsekwencja zasady pacta sunt servanda.

W stanie faktycznym sprawy można było mówić o istnieniu przesłanki do miarkowania kary umownej z racji jej rażącego wygórowania, zważywszy na poziom szkody majątkowej i wielkość faktyczną kary umownej odnosząc jej wymiar do tych właśnie okoliczności. Z zagadnieniem przesłanek miarkowania kary umownej ściśle wiąże się zagadnienie stopnia jej redukcji, gdy jak podaje się w doktrynie obniżenie kary umownej ma sprowadzać się do eliminacji rażącego wygórowania kary, która powoduje, że jej zasądzenie stałoby w sprzeczności z poczuciem słuszności, ale nie może prowadzić do zejścia poniżej najszerzej pojętej szkody doznanej przez wierzyciela wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008r., II CSK 364/08, LEX 582727 uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 listopada 2003r., III CZP 61/03, OSNC 2004, nr 5, poz. 69).

Jednym z kryteriów zastosowania miarkowania kary umownej jest stosunek kary umownej do interesu majątkowego wierzyciela. Kara umowna za opóźnienie w przypadku pozwanej zmierzać miała do zabezpieczenia własnej umowy branżowej powoda (...) S. z Grupą (...) – celem nie narażenia się przez powoda na kary umowne wynikające z kolei z tej umowy. Z ustalonych okoliczności sprawy nie wynika jednak aby powód poniósł jakąkolwiek szkodę wskutek sprzedaży innych lodów niż ustalone, czy też aby powodowało to realną utratę jego zysku. Nie bez znaczenia pozostaje także okoliczność, że jak określono w umowie miesięczny czynsz dzierżawny wynosił 22.300 zł netto plus VAT,

zastrzeżona kara umowna przekracza natomiast ponad dwukrotnie tą kwotę. W tych okolicznościach kara umowna w wysokości 50.000 zł została uznana przez Sąd za rażąco wygórowaną.

Skoro zatem istnieją warunki do skorzystania z sędziowskiego uprawnienia do miarkowania kary umownej dlatego pozostało jedynie do rozważenia w jakim stopniu świadczenie to zredukować. Nie można bowiem świadczenia tego w całości zniweczyć, skoro do niewykonania umowy doszło, a pozwana ponosi za to winę. Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, w tym w szczególności ustaloną przez strony cenę czynszu dzierżawnego, zasadnym było zmniejszenie kary umownej do 10.000 zł

Sąd zasądził odsetki ustawowe na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Zgodnie z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Zgodnie natomiast z art. 481 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Wezwanie do zapłaty zostało nadane do pozwanej w dniu 1 września 2015 r. Przyjmując ok. 6 dni na obieg pocztowy oraz 7 dni na ewentualny czas na zadośćuczynienie wezwaniu należało przyjąć, że pozwana pozostaje w opóźnieniu z zapłatą od dnia 15 września 2015 r.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w punkcie 1 wyroku, oddalając powództwo w pozostałym zakresie, jak w punkcie 2 wyroku.

O kosztach procesu, orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia. Pozwana wygrała proces w 90 % zatem w takiej proporcji należy się jej zwrot kosztów. Na koszty postępowania złożyły się: uiszczona przez powódkę opłata sądowa od pozwu w wysokości 5.000 zł, koszty zastępstwa procesowego powódki wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 7.217 zł (§ 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800)) – pozwana zgodnie z zasadą stosunkowego rozliczenia kosztów powinna zwrócić powódce 10 % od poniesionej kwoty. Powódka jako przegrywająca sprawę w 90 % powinna zwrócić pozwanej w takim zakresie poniesione przez nią koszty zastępstwa procesowego 7.200 zł (§ 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804)).

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w punkcie 2 wyroku.

SSO Maria Prusinowska